

Historie van het leuen der heyliger Maechden Harlindis ende Relindis

bron

Historie van het leuen der heyliger Maechden Harlindis ende Relindis. Cristiaen Ouwerx, Luik
1596

Zie voor verantwoording: http://www.dbnl.org/tekst/_his014hist02_01/colofon.php

© 2015 dbnl

dbnl

Historie van het leuen der heylicher Maechden, Harlindis ende Relindis, vvt de Legende int cortste ende ghetrouvelijc ouergestelt.

Hebben gheleeft int laer ons Heeren seuenhondert ende dertich haer lichaemen rusten nu inde Stadt van Maezeyck int lant van Luyck daerze gheert ende besoecht worden.

Den principalen feestdach is den xxij. Martij.

HET is claer kennelijc hoe aengenaem tot allen tijden Godt Almachtich ghevveest syn alle die den boosen viant *ende* des vleeschs vvellusten vromelijc vverderstaen ende vervvonnen hebben, door dat sy den Heere vvaren aenhangende ende haer tot goede vvercken begeuende, maer noch grooter ende heer-

lijcken is die victorie ende Triumphe der gheuer die oock de vverelt met al zijn aenhande als drec verfoyt ende onder de voeten ghetreden hebben, door de begherten ende smaec der eeuwigher guederen. So dat sy met de Engels dagelijcx naer den hemel op vliegen ende seggen met den Coninlijcken Prophete.⁺ My is goet den Heere aen te hangen ende met den H. Apostel, onse conuersatie in inden Hemel. ^{+Psalm. 72. Philipp. 3. Galat. 2.}
 Ick leue nu niet Ick, maer Christus leeft in my.

Onder dese vvtuercoren Gods hebben van haer eerste leucht claergheschenen met een sonderlinghe gratie ende gheestelijc licht die Alderheylichste maechden en Edel Dochters Harlindis ende Relindis die oock Reuila ghenoept vwort

gelijc vvt vvijsst haer vvonderlijc leuen hier int corte verhaelt.

Deser maechden Vader is ghevveest⁺ Adalardus Heere van dit lant dvvelc in die tijt Picardia genoemt vvert de Moeder hiet Grinuara dese hebben de Heere so behaecht dat sy sulcke vverdige dienerssen Gods ter vverelt gebracht hebben vvelcke door die gratie gods herboren zijn met grooter neesticheyt (gelijc Edel dochters betaemt) onder de Voesteren in alle duechden opghetogen, ende van dien tijt als de teere ledekens opvviesschen begonst de verborgen bloeme van vvelcken soo suyuer een vruecht vortgecomen is, haeren goeden ruc te geuen vvaer duer de Alders hebben niet alleen meerder affectien ende sorge begonst te draghen, maer oock

⁺*De alders der heyliger maechden.*

gedacht by haer seluen, vvat *van* desen dochters gevvorden soude, vvel merckende dat het vier der Godlijcker liefden in haer soo ontstack dat niet langhe en soude connen verborgen blijuen.

⁺ In desen gedachten seer becommert vvesende is duer Gods vville geschiet dat sy met eenen geest gedruen, het secreet haer der herten deen den anderen te kennen ⁺*Belofte die de alders doen.* gauen, Ende met een ghemoet Godt belofte deden dat sy dese dochters tot haeren volle verstande gecomen vvesende sonder eenich vvtstel om die heylige scrifture te verstaen soudon doen ondervvysen. Vvelcke belofte sy ooc naemaels volcomelijc ggehalden hebben. Vvant als dese vverdigen alders beuonden hebben dat haer kinders

bequaen vwaren om het zaet te ontfangen daer vvtso schoonen rijpen Oogst soude comen, ende dat het verstant begonst te openen om die incomende vvijsheyte te ontfangen, alsoo haest hebben met ghelijcker hant ende sin haer lieue dochters beuolen die Abdisse in het Cloester⁺ Valentina genoemt, daer sy niet en souden sien, dan alle gestichticheyt niet hooren dan alle heylicheyte niet leeren dan alle Eerbaerheyte ende neerstichete.

⁺Beuelen haer dochters een Abdisse int Cloester.

Maer hoe sy haer gedragen hebben⁺ in die Heylige vergaderinghe der maechden en is niet vvtsprekeliick, sy vwaren van God den Heere begaeft met groote gratie ende goet verstant om lichteliic te leeren ende te onthouden als vvat sy lasen ende hoorden. Leerden int selue

⁺Hoe die Jonghe maechden int Cloester gheleeft ende vvat zij daer geleert hebbn.

Cloester diuersche oeffeninge des Godeliicken diensts, lesen, singhen, vvel schrijuen ende schilderen, d'vvelc ooc in mans persoenen qualiic so volcomeliic te vinden is, ende niet te min vwaren sy volmaect in alle vvercken die met vrouvven handen plegen gedaen te vvorden, als int spinnen, vveuen, nayen, met der naelden te sticken, in ziide gout ende peerle consteliic te vvercken, sy droegen, deen den anderen eenen heyligen Iuer vvie van haer gematiger soude vvesen in Eeten, lachen ende alle ander gelaet des lichams, vvie die eerste ende vierichste soude syn in bidden, lesen, berouvv, leeren van buyten ende onthouden, d'vvelc al gesciede sonder haet ende Nydt met een groote liefde.

Dit al verstaen hebbende ende

daer van verblijdende die Vader ende Moeder Adalardus ende Grinuara dat den tijt ghecomen vvas,⁺ dat sy niet meer onder meestersse beuel te leeren en hadden, maer seluer bequamer vwaren om ouer die andere gestelt te vvesene, so hebben sy die ^{+Keeren vveder naer huys, bekeeren de afgodisten.} thuys ontboden, die vvelcke met alder Ootmoet ende deuotie by haer Alders vvederghecomen ziinde, als sy bemerct hebben dat die afgodderye vvederom ophief, hebben ghearbeyt ende haer beste gedaen om die afgodderye te nieten te doen, der afgoeden bilden ter aerden te vvorpen, Kercken op te bouvvene, die verdoelde op den vvech der vvaerheyte te brenghen ende vvt des boosen viants clauvven te trecken, tot dat Cathollicke ghelooue vvederom te bekeeren, met

beloefte van vergiffenisse haerder sonden ende vervvachtinghe des eevvich leuens. Ondertusschen beide de Alders, deur het ingeuen des H. Gheests hebben desen salighen raet gesloeten, dat sy in haer Eruen een Clooster bouwven soudē, daer dese vvtuercoerene H. Maechden⁺ den Heere Souden dienen ende voor de sonden haer alders bidden, toe dier Oersacken sijn zy altiit dach, ende nacht slapende ende vvakende daer met becommert gevveest vvelcke plaetse ende hoe groot tot den nootdruft van een Clooster soude dienen. Gingen breydt ende vvydt besichtighen alle haer lant⁺ ende Eruen onder vvelcken, sy hadden een Bosschken niet verder dan een mylevanden Reuiere Mase gelegē, daer in een schoon springende

⁺*De alders maken een Clooster op haer erue.*

⁺*De Riuiere is nu naerder de zelue plaetsen gevvorden.*

fonteyn vvas die selue plaetse vvel ouersiende en hebben niet getvvyfelt oft sy en vvas van Godt toe bereyt hen hoogeliic danckende dat hy haer begeerten verhoort hadde.

Op den seluen tiit vergaederen sy alle Mans ende vrouvven die sy onder haer beuel hadden, om die selue plaetse te suyueren van alle onreynicheyt, die onvruchtbare boemen af te houven, ende die fundamenten des Cloester te legghen. Tot vvelc te veruoerden, is ooc het volc van die⁺ naeste platsen te hulpe gecomen. Clooster hoe eer hoe lieure volmaect te sien, so dat sy seluen met haer eyghen handen gheliic oft sy

⁺Neerstichiet ende Oetmoedicheyt der H. Maecheden, in het op bouven des Cloesters.

+ de minste dienstmaechden ghevveest hadden, steenen ende sauel vuerden van die Maze tot den Cloester ouer den vvech, die noch terijt den Groenen vvech genoemd vvert, ende dat al buyten den vveeten van haer Alders.

Op eenen dach als sy in haeren schoot steenen gheladen hadden, ziin den Vader te ghemoete ghecomen op die Brugghe die noch de leughenbrugghe heet ende bevreesst vvesende dat den Vader dit qualic nemende verstooren soude. Vvat is gheschiet? Die steenen ziin in bloemen ende roosen verandert. Het Clooster is met een groote onghevvoenlicke voorspoet opgemaect, vvelck zy Eycke ghenoenpt hebben. En alle zaecten vvel behoorlick gheschiet, hebben die voor-

+Schoone mirakelen. Desen vvech vvort somer ende vvinter zeer merckelic onderkent, doer meerder groenicheis.

noemde vverdige Alders met haer dochters die heyliche Maechden⁺ in alle Godsvruchticheyt ghelleft, tot den tiit die hun van Godt beschiet vvas: sy zijn tot goeden alder don gecomen, ende hebben vverdich ghevveest, op haer eigen Erue haren Geest te geuen inde handen des Heeren. Haer lichaems liggen int Clooster begrauen, maer haer zielen en is niet te tvvyuelen sy zijn beurijdt van alle pijn der hellen, ende onder de Chooren der hemelsche glorie blydelijc inghaelt. Dese Heylige Maechden hebben eerst tot haer vergaedert tvvelliff andere maechden, die sy in die Religie tot Gods dienst gecatechiseert hebben, ende getrocken om int gemein te leuene, niet voor eigen houdende, naer het inhoud ende regule der Religie, door

⁺De Alders einden haer leuen int zelue Clooster.

dit exempel hebben veel longhedochters, Edele ende Onedele vercooren den svarten Vviel, *ende* lieuer gehad met die heylige Maechden tsamen Christo den Heere te dienen, dan tot den houvelicken staet te beguen, soo dat dese tvve Maechden die haer seluen alleen tot Gods dients opgedraghen hadden, zijn met veel longe dochterkens gelooopen in den reuck des Hemelschen Bruydegoms, ende vanden eersten luttel menschen bekent vvaren, zijn ghevonden een leuende voorbilt van veelen, ende inde plaetse van vleeschelicke afcoempste, duer het houvelijc te hebbende, zijn vverdich gevveest Moeders te vverden van soo veel Geestelijcke kinders, ende dochters, die sy Christo den

Heere gebaert hebben. Sy vvaren schoon *van lichaem*, maer veel schoonder naeder zielen, deur geduerighe Ootmodicheyt, rijpicheyt in *manieren*, voorsichticheyt in spreecken ende goeden raet te geuen. Sy vvaren blyde ende milde, in almoesse vvt te deilen, haer selue nauvve vvaernemende in vasten ende bidden, vvel vvtende dat deur sulcke middelen die Oudeslange vvtgedreuen vvoort.

Dese Heylighe Maechden hebben⁺ aldereerst den heylige Vviel ontfangen, van den Heyligen Vvillebrordus, Bisschop van Vtricht ende den H. Bonifacius Ertzbisschop van Mentz, zijn ooc een na dandere Abdisse ghevvidjt, den H. Bonifacius heeft gelleft ten tijde vanden Paus Gregorius den tvveden, int Iaer ons

+Hebben de H. Vviel ontfanghen, vans S.V villebrordus ende Bonifacius.

Heeren 740 ende heeft die Duytsche natie tot het gelooue bekeert, heeft in Vriestant der Martelaers Croene vercregen. Sijn lichaem is Eerlijc begruen int Clooster van Foldt, ende is claet schinende, deut miraculen maer den H. Vvillebrordus duer den Paus Sargius te Roomen geconfirmeert.

+ Die voorgenoemde H. Bisschoppen, hadden een gevvoente dat sy om het profijt van haer eigen sielen dese H. Maechden somtijts besochten, een ieder besonder, ^{+Een Heerlyc myrakel.} om te verstrecken in soo lobelijcken leuen, het is geschiet op eenendach sy duer Godsville, beide tsamen, van malecandere niet vvetende, tot dat vvorseide Clooster gecomen zijn. Tot dier oersacken zijn de H. Maechden seer verblijdt gevveest, ende daer by

oock besorgt ende bedroeft, dat in die vvijn tonne maer eenen haluen voet vvijns en vvas, maer Godt die Heere heeft het vvijn vat alzoo verrult, dat den vvijn ouerliep, *ende* soo veel volcx hebben daer van gedroncken sonder dat den vvijn gebrack, gelijc vvy lesen van die Olie Cruyck der Vveduvven, die den Propheet Helizeus haren noot claechden.

In dese Kercke van Eyck vvordt noch bevvaert een Casufele, due dese⁺ H. Maechden selue gemaect ende gevvrocht hebben, met vvclcken den H. Bonifacius, hier Misse mede gedaen heeft, *ende* noch huuden daechs vvvert getoont eenen Palliola, dat is een cierlijc cleet dat sy diesgelix ge maect hebben, ende met peerlen ende gout constelijc verciert, ter

⁺De vverkt die sy achtergelaten hebben.

eeren Gods ende ziinder Heyligen, hebben bouen dien met een schoon letter int perkement gescreuen die vier Euangelien. Vvelcke boeck noch huyden als een Cierlijke vverc ghesine die zalmen van Daud gescreuen met noch ander scriftueren, Vvant dese H. Maechden en vvaeren nemmermeer beuonden in ledichevt die de schadelicxste peste is der zielen, maer oeffenende haer gheduerichlick in vasten, bidden, singhen, lesen ofte sciuen ende leerende tselue die andere mede Sufters, deden het hantvverck altiitz besich ter eeren Gods ofte tot den profijt vander gemeinten. Ende als⁺ sy haer hantvverck deden, en lieten niet af, ondertusschen enighe Psalmen te lesen, gedenckende op het

⁺En vvaeren nemmermeer ledich.

gheen dat den H. Prophete Daud singt, ic sal den Heere ghebenedyen⁺ tot alle tiiden,
 ziin Loffsanck zal altiit in miinen mont ziin.

*⁺Haer oeffeninge ende
 vermaninge*

Vermanende mallecanderen volstandeliic in goede vvercken vvort te gaen dat
 den Boosen viant die ons soeckt te berouẽ van alle duechden haer niet en zouden
 vervvinnen, maer met opgeschorte lendenen vvandelende, ende die zuyuerheyt seer
 nauvve bevvarende, met brandende lichten haren Bruydegom te gemoeten soude
 gaen tot inde Eeuvvige glorie, den raet ende vermaninghe die sy anderen gauen
 volbrachten zeluen met der daet, ghedachtich vvesende, hoe dat Christ heeft begonst
 te doen *ende* te leeren, ooc achterdenckende op die vvorden Pauli, die sorghe hadde
 dat hy

die andere prekende, selue niet en soude van Godt vervvorpen vvorden. Ende alsoo die H. Maechden⁺ vvaren dach ende nacht int gebet, op een riese als sy des snachts haer gebet tot den Heere storten, den boosen Gheest, dit niet connende verdragen, ^{+Een ander mirakel.} heeft het licht vvtgedaen, des niet te min die H. Maechden int ghebet volherdende, is den Engel des Heeren gecomen, die het licht vveder gegeuen heeft.

Naer dese ende dergelijcken veel miraculen hoe sy naerder het einde haers leuens naecten ende voorsagen den dach van het afscheyden vvt deser vverelt, zoo veel te harder ende stranger striidt hebben sy haer vleesch geleuert. Riepen tot haer, ende baden seer dickmaels, die andere Maechden die met haer tsamen

leefden, dat sy niet verflauuven en soudē int gebet, noch het voorgaende leuen onteeren, ende tot den val oorsaecke gheuen, bouen al vermanende alle dagen, dat sy schouuven soude het geselschap, van ongeschickte menschen, vvt vreesen dat deur vverlijcke Conuersatie, sy lichtelijc met eenige oneerbarheyt zoude mogen besmet vvorden. Ende die andere Maechden volchden sorguuldelijc soo leuende exempel, dese goede vermaninge nauuue onderhoudende, ende die ander ooc voort leerende.

Ten laetsten zijn beide ghecomen⁺ in rijpen Alderdom, d'vvelck Godt die Heere den Godloosen niet en verleent, van de vvelcke die H. scripture spreect, dat sy haer daghen tot de helft niet brengen en sullen.

⁺Godt dienende zijn tot eenen grooten alderdom gecomen.

Die H. Harlindis is met het febris⁺ oft de cleene cortse bevangen, *ende* alle haer ledemens crancker vverdende, heeft den 12. dach van October haren Heyligen geest gegeuen in die handen van haren Bruydegom, die haer tot die Croone des eevvigen leuens vvas roepende.

+Die Heylighe Harlindis sterft.

Die H. Relindis is vvel en luttel tijts bedroeft gevveest om die absentie van haer liefste Sustere, maer daer tegen vvas sy verblijt, hopende ontvifelijc dat sy duer die door tot een salich leuen gecomen vvas.

Het H. Lichaem heeft Relindis⁺ in een doot kiste gheleet, maer en vvilde niet toelaten, datment terstont in die aerde doen soude, deckende met een schoon lijvvaet, heuet sommige dagen bouen die aerden laten staen, d'vvelc geenen stanck, maer

+Het Lichaem geeft eenen soeten aengenaemen ruech.

aldersuetste rueck van hem gaf, in getuygenisse dat het selue lichaem tot Godt den Heere nae den hemel vvt dese vverelt ghesonden hadde, soo schoone peerle van een suyuer blinkende ende vvelriekende siel.

Die H. Relindis heeft nv haer soo⁺ veel te vlitiger begeuen om Godt den Heere te dienen, hoe sy beeter bedachte, dat sy haer seluen te vooren geheelijc opgedraghen hadde om hem te behagen, *ende* heeft den strijt teghen den boosen viant vernieut, des vleesch lusten niet het minste toegeuende, noch van al het tijtlic goet dat sy in haer susters leuen verlaten hadden, niet het minste begeerende, vvel vvetende dat niemant en sal ghecroent vvorden, dan die vromelijcken strijdt.

+De H. Relindis vernieut de strijt tegen den boosen viant, vverelt, ende t'vleesch.

Als nv die H. Maecht Relindis

geuoelden dat die crachten des lichaems svvacker vverden, versierende den naeckende sterfdach, heeft daerom met meerder deuotie, als oft sy eerst beginne vvilde, haer begeuen tot den Godlicken dienst daer die H. Sacramenten vvtgedeilt vvorden, om van d'een deucht tot die ander voort te gaen, ende den Godt der Goden in Sion aenteschouven, geheel het leuen naer het exempel vande H. Benedictus in goede vvercken ouerbrengeude, ende volherdende tot grooter Alderdom inden vvech der geboden Gods, heeft veel iaeren nae haers susters doot, den sesden Februarij haren onsterfelijcken geest gegeuen, die vanden Engelen Gods⁺ sonder eenige vleckes Christo gepresenteert is, om die Croone des eevvigen leuens te ontfangen.

⁺De salige doot der H. Relindis.

Dese tvve hoochvverdige Maechden⁺ Harlindis ende Relindis, hoe vvel dat sy van deser vverelt in peyse verscheiden zijn, noch gheen ghevvelde doot geleden en hebben vanden veruolgers des Christen geloofs, niet te min hebben sy een geduerich martirie gehad, haer seluen groote tormenten aengedaen in het daegelix versteruen, castien ende *haten* der eygen sielen om die selue te behouden int eevvich leuen, niet alleen ontreckende dat ongeoorloft is, maer oock dat tlichaem noodelijc vvas seer spaerlijc gebruijckende, tegen haer seluen vreet, om andere bermhertich te zijne. Vvant soo vvij sy in gebreecken sagen van eenige saecken, spaerdet t'selue om andere blijdelicke me te deilen, en daerom hebben sy met een geruste

+Der Heyliger Maechden leuen is geduerich martyrie gevveest.

conscientie ghevacht op die toecompste des rechtuerdigen Richters, ende begheerden ontbonden te vvorden, om met Christo te zijn, geen schade lijdende van het gevvelt des briesschende leuvves die sy vervvonnen hadden, *ende* zijn quaet ingeuen vvederstaen.

Godt Almachtich, een milde beloonder van alle goeden, heeft belieft te thoonen veel schoone miraculen die niet al bescreuen en zijn, *ende* also int vergeet gecommen, maer dese teeckenen *sullen* den Godtvruchtigen leser ghenoech vvesen, om zeeckerlijc te kennen, hoe hoegelijc dat dese H. Maechden de Godlijcke Maiesteit behaecht hebben, *ende* hoe veel sy vermogen by Godt Almachtich, deur het gebet ende verdiensten als sy deuotelijck aen-

gheroepen vverden.

Een blinde vrouvve Heldvriga⁺ is met goeder deuotie *ende* aendacht gecomen tot dat graf der H. Maechden, ende heeft met tranen haer gebet gestort, biddende ootmoedelijc dat die H. onuerscheyden Driuldicheyt, zoude deur het vorbidt der H. Maechden, het verlooren gesicht vvedergeuen, het gebet⁺ verhoort, is terstont ziende gevonden, *ende* met grooter blijchap naer huys vveder gekeert.

⁺*Mirakelen nae de doot geschiet by het graf der H. Maechden.*

⁺*Blinden vvorden siende.*

Die maere van dit mirakel is alsoo⁺ haest vviidt *ende* varre verbreyt, soo dat seer veele crancken *ende* siecken gecomen ziin, die altesaemen volcomen gesontheit des lichams hebben vercregen, drie stommen hebben de spraecke aen haer graf vveder gecregen, niet op eenen dach

⁺*Stommen vvorden spreekende.*

maer naer dat sy gecomen zijn. Te vveten, Nicolfus, Hildigerius, ende Blitecius. Blitecius en derfden niet alleen het gebruyc der tongen, maer oock ziin leden vvaren hem ingecrompen, ende deur het voorbidt der H. Maechden, is hy geheel ghenesen van daer gegaen.

Het en dient niet versvvegen hoe⁺ datter ses menschen vanden boosen viandt beseten, deur Gods bermherticheit ende der H. Maechden voorspraecke verlost ziin, een van dien vvas met yseren ketenen ghebonden, ende is sonder iemants toedoen van selfs los geuonden, zoo dat sy met goede verstande, veel Iaeren daer nae geleeft hebben.

⁺*Beseten van boosen geest vverden verlost.*

⁺ Acht cruepelen ziinder ooc gesont gevvorden. Bouen dien vvort seer dickvvils op die plaetse daer die

⁺*Cruepelen vorden gesont.*

heyliche lichaemen rusten, deur Godlijcke cracht het licht ontsteken geuonden.

Die eerste plaetse die nu Aldeneyck heet, hebben dese H. Maechden vercooren als van Godt haer bereit, int Iaer ons Heeren, 730.

Die Kercke die van Adalardus ende Grinuara van houte gemaect⁺ vvas, is deur die langde vanden tijt veruallen, die Abdisse Aua zaliger gedachtenisse, heeft due Kerck heel nieuuwe met steenen ophgemaect tot een schoon vverc, inde vvelcke der H. Maechden reliquien zijn van⁺ die plaetsen daer sy eerst rustende, bouen den Altaer van die onbevelecte Maget ende moeder Maria vervoert deur Franco den Bisschop tot Luyck, Int Iaer ons Heeren, 855.

⁺*Aua Abdisse bovt van
nieus die Kercke.*

⁺*Die eerste translatie der
Heyliger Maechden.*

Ten tijden des seluen Franco ende

+ des Keyzers Lottarij hebben de Normannen te zverde ende te viere, afgeloopen ende vervvoost, Cuelen, Luyck, Tongeren, Amiens, + Triere, dese ende andere omliggende plaetsen. Maer Richarius Bisschop van Luyc, heeft dese Kerck van Eyck ende noch tvvelif anderen, die de Normannen verdestrueert hadden vvderom opgebouvvven, ter eeren vande vverdige Maget Maria, ende heeft in dese ende in Andere Kercken onder eenen Abt clercken gestelt, int Iaer, 920.

Int Iaer 1242. is van Paus vvegen een beuel gegeuen, deur het vvelcke + de Priesters ende Parochianen van Dilsen, Roethem, Eyck, Heppenaert, Opoeteren, Brede, Oeteren, Nederittere, Kessennich, Vvessem, Graethem, Heel, Beechden, Opho-

+De Normenned loopen het landt af.

+Richarius Bisschop van Luyc, heeft dese Kerck ende noch andere tvvelf ter eeren der H. Moeder Gods Marie vveder opgemaect.

+De omliggende plaetsen zijn gevvoen de selue de Kercke te besuecken.

uen, Geistinghen zijn gevvoon gevvest binnen die vier Pinxstendagen, dese vverdige Kerke met Cruycen ende vanen comen te besuecken, voor die zalicheyt haerder sielen. Ende alle die dese Kercke besoecken, ende haer offerhanden doen, is gegeuen pardoen *ende* quijtcheldinge⁺ van het vierdedeil der opgeleyder penitentien, ende der vergeten sonden, met quijtcheldinge der sonden van haer Vaders *ende* Moeders, vvtgenomen het invvorpen der handen.

⁺*Invvorpen der handen, is te verstaen, als iemant ouer Geestelijcke personen gevvelt gebruycks.*

Item den Bisschop Adolphus heeft dit gheconfirmeert, *ende* elcke reise inde vvoorseeide feestdagen die dese Kercken besoecken, gegeuen 40. dagen aflaet. Item den Cardinael van Senen ende Legaet, heeft gegeuen 100. dagen pardoen inder eevvicheyt durende, gelijk et volcome-

lijc begrepen staet in die brieuen daer *van* gemaect, int Iaer ons Heeren 1472. op den goeden vrijdach voor Paesschen. Vvy Deecken *ende* Capittel begerende verseeckert te zijn vande Reliquien der H. Maechden, Naer dat vvy Gods hulpe hebben⁺ aengeroepen, soo hebben vvy opengedaen die Casse die bouen den hoogen Autaer vvas, in die vvelcke vvy geuonden hebben eenen brief, die vvelcke copie hier onder ghestelt vvordt. Ende in die voorseyde Casse die met siluer verciert is, hebben vvy een ander Casse van hout geuonden, vvelcke opendoende hebben daer in geuonden de Lichamen, oft de gebeenten der Heyliger Maechden, genaiet in een zijden laecken, geuende eenen vvonderlijcken ende soeten ruc, vvaer vvt

⁺*Die Casse van die H. Maechden is open gedaen ende besien gevvest.*

vvy genomen hebben een deel *van* den arm, aen die *vvelcke* noch een *vvenich* vels is. D'*vvelc* vvy *vvat* *verciert* hebben, en *sullent* *thoonen* het volc tot Gods lof ende der H. Maechden. Vvy hebben oock *geuonden* inde *voorseide* Casse, een *cofferken* *van* die *langde* van eenen voet, inde *vvelcke* *vvaren* *bevvaert* diuersche Reliquien, *nochtans* sonder briefkens, d'*vvelc* alsoo *gesien* vvy *hebbent* al *gesloten* als te *vooren* ende *gestelt* op die *alde* *plaetse*. Copie vanden brief bouen *ghementioneert*.

Men moet *vveten* dat int *Iaer* 1380. vvy *Deken* ende *Capittel* hebben hier in *geuonden* de *gebeenten* der H. Maechden *Harlindis* *ende* *Relindis*, die vvy hebben *laten* *liggen* met de *asschen* van dien, *ende* hebben

daer vvtgenomen deel van het vel van S. Bartholomeus Apostel, die vvy thoonen sullen op den feest dach van Pinxsten, ende hebben genomen sommige gebeenten des H. Laurentij. Item noch veel andere Reliquien hebben vvy daer in laten liggen, om datter geen brieuen af en vvaren.

Nv rusten dese H. Lichaemen,⁺ en vvorden gheeert inde Stadt van Maeseyck, daer sy veruoert zijn om den quaden tijt, ende perijckel der kettters Caluinisten ghenoeft, die veel Kercken beroeft ende gebrant hebben in Vranckrijc, Engelant, Scotlant ende Nederlant, Belgium genoempt. ^{+Die tvveeste translatie in die Stadt Maeseyck.}

Met dese tvvee Lichaemen zijn de ander Reliquien veruoort, ende oock het Collegie der Canonijcken is in

die voorseide Stadt comen resideren onder Gerardus Groesbeeck Bisschop van Luyck ter dier tijt vvesende der seluer Collegiate Kercke Proest Petrus à Cortenbach, ende Deken Guilhelmus van Erp. Ende Burghemeesters der Stat Maseyck, Leonaert van Oeteren, ende Vvillem van Eertvvech. Int Iaer ons Heeren 1571. den 22. Martij. Vvanneer ooc die eerste translatie geschiet is. Op den seluen dach vvort de principale feest der H. Maechden solemnelick gehalden.

Int Iaer ons Heeren 1596. den 22. Martij, zijn in die voorgenoemde⁺ Collegiate Kercke te Maseyck ouer sien die ander schoon H. Reliquien, diemen plach ter plaetsen van d'eerste residentie der H. Maechden, nv Aldeneyck genoempt, te toonen

⁺*Die ander Reliquien vvorden geuisiteert.*

voor desen tijt, alle seuen Iaeren met groote reuerentie ende menichte des volcx die de H. Maechden deuotelic besochten in die Pinxste dagen, op het selfste Iaer als te Trier, Aken, Guelen, Triecht, Tongeren de Reliquien gethoont vvorden aldaer zijn sy seer neerstich bevvaert gevveest op eenen schoonen stercken breyden steyne torren der seluer Kercke, daer op tvvee gevvelde sacristien met Altaeren gevvest zijn, ende genoempt vvorden de heyldoms Cameren. En zijn niet ghetoont t'zinder het Iaer ons Heeren 1566. op vvelc Iaer opgestaen is de raserie van Caluenisten in dese landen, die haer eerst Guesen hieten.

Ende zijn met grooter nersticheit de seker reliquien onderscheiden van de Reliquien vviens briefkens

afgeuallen vwaren, oft door oude des tijts niet en *conste* gelesen vvorden, present vvesende ende residerende, Philippus AEGidij, *Deken* der seluer Collegiate Kercke, Florentinus de Bellomonte, Simon Bex, Hugo de Bellomonte, Theodoricus Hallay, Canoninck, om de selue H. Reliquien ter eeren Gods ende zijnder heylicher meer te verciereren, *ende* van nu vorts in groter reuerentie te houden, naer louelijcke gevvoente, de selue met behoorlicke solemniteyt alle seuen Iaeren te thoonen, d'vvelc met Gods gratie geschien sal int Iaer ons Heeren 1601.

Ende bouen dien hebben mijn Eervverdighe Heeren, *Deken* ende Capittel, het leuen der H. *Maechden* laten ouerstellen, d'vvelc miin Eer-

vverdige Heeren, Heer Dierick de Linden Vicarius *van* Corf. G. Domheer des Stiffs Luyck, Proest tot onser Vrouvven binnen Maestricht, Dionant ende Avvey, &c.

Ende Eervverdige Heer Anthonis Corneli Thresorier *van* Corf. G. Scholaster ende Canonick *van* Sint Paulus binnen Luyck, hebben in druck laten vvtgaen.

Op het selue Iaer is den torre der seluer Kercke binnen Maeseyck, die door grote vvint meestendeel veruallen vvas gerestituert, Burgemeesters vvesende der seluer stat, Iohan Voegels, *ende* Leonard van Oeteren.

EINDE.

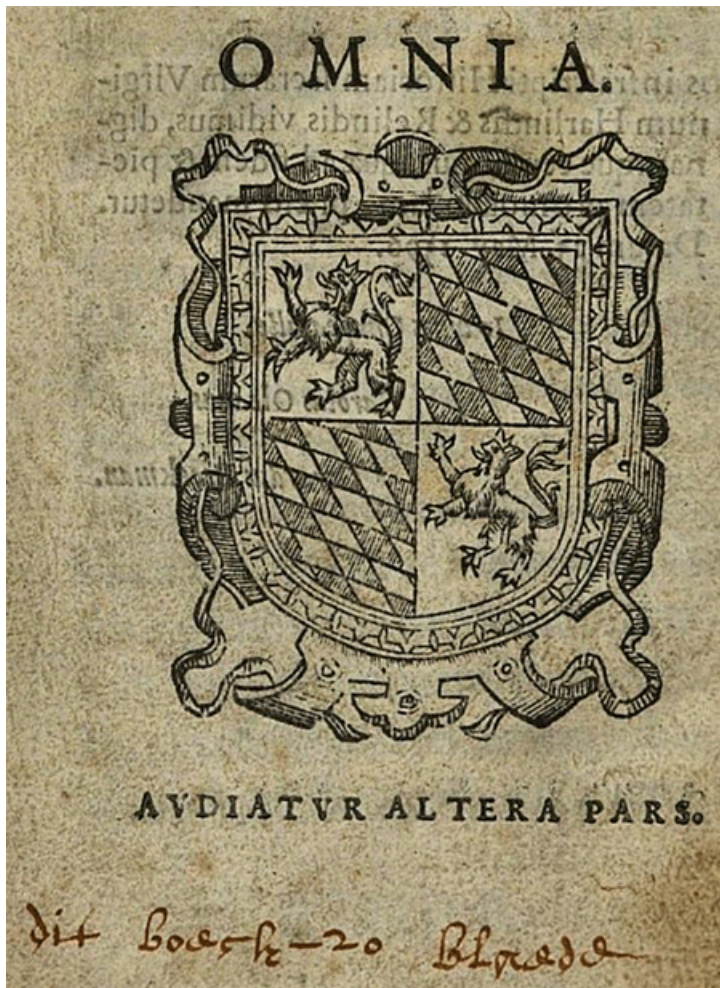
Nos infrascripti Historiam sacrarum Virginum Harlindis & Relindis vidimus,
dignamque censuimus, quae ad fidem & pietatem promouendam, praelo mandetur.
Datum 25. May. 1596.

Ioannes Chapeaville.

Carolus Oleanus.

Gerardus Beeckman.

OMNIA.

AVDIATVR ALTERA PARS.
dit boeck - 20 blaeden